

- בלמס -

טלפון: 02-5428100
 פקס: 02-5428118
 כ' בחשוון, התשע"ו
 2 נובמבר 2015
 סימוכין לשכ"מ:
 142762615

לכבוד
 עו"ד אן סוציני
 האגודה לזכויות האזרח

הנדון: פנייתך בנוגע לשימוש בכדורי ספוג שחורים
 בסימוכין ל: פנייתכם מיום 12.3.15 ; 21.5.15 ; 22.5.15 ; 15.10.15

1. קיבלנו את פניותיך שבסימוכין, ולאחר בדיקת הדברים, אבקש להשיב לטענות שפורטו בפניות אלה.
2. הטענה המרכזית העולה בפניותיך הינה לגבי פגיעה בחפים מפשע אגב ביצוע תפקידי המשטרה במזרח ירושלים. לעניין זה, אבקש לציין, כי משטרת ישראל מכירה בחשיבות החובה לפעול ככל הניתן לצמצום הפגיעה בחפים מפשע, אולם המציאות המורכבת בה פועלת המשטרה, הכוללת הפרות סדר המתרחשות בקרבת בלתי מעורבים ובתנאים קשים, מקשה על כך.
3. נראה, כי אין צורך להכביר מילים על המציאות הביטחונית הקשה המאפיינת את התקופה האחרונה, המהווה עליית מדרגה של ממש, הן בהיקף האירועים, הן בחומרתם והן בתוצאותיהם, הכוללות פגיעת אזרחים ושוטרים בדרגות חומרה שונות וכן הרוגים.
4. השמירה על הסדר הציבורי במזרח ירושלים הייתה מאז ומעולם משימה לא פשוטה, אך לאחרונה הפכה למורכבת אף יותר. אין מדובר עוד במחאה לגיטימית של תושבים, אלא במעשי תקיפה חמורים, המתבטאים בהשלכת בקבוקי תבערה, מטעני חבלה, יידי אבנים וירי זיקוקין בכיוון ישיר. למול אירועים אלה, נדרשת המשטרה להפעיל כוחות בסדרי גודל חסרי תקדים. במסגרת הניסיון להשיב את הסדר על כנו, נעשה גם שימוש באמצעים לפיזור הפרות סדר, על פי ההנחיות הקבועות בנהלי המשטרה, ובאישור הדרגים הפיקודיים.
5. חשוב לציין כי הגם שמדובר ב"הפרות סדר", לעיתים קרובות מדובר באירועים מסכני חיים ממש, אשר בהם רשאי השוטר, כמו כל אזרח, להגיב בכל אמצעי שיש ברשותו הנדרש לצורך מניעת הסכנה, לרבות ירי חי. כך למשל, בקבוק תבערה המושלך לעבר כל אדם מעמיד את חייו בסכנה מוחשית ומידית באופן שלו היה פותח באש, היה עושה זאת כהגנה עצמית, על פי הדין. למרות זאת, בחלק גדול מהמקרים, לא נעשה עד עתה שימוש

- בלמס -

- בירי חי, אלא נעשים מאמצים ניכרים להתמודד עם האירוע באמצעות שימוש באמצעים פחות פוגעניים, שהינם מידתיים יותר, אף אם הם אפקטיביים ומרתיעים פחות.
6. כפי שציינתי, בהפעלת האמצעים נעשה ניסיון לצמצם ככל הניתן את הפגיעה בבלתי מעורבים, אולם לא תמיד הדבר אפשרי ועלולים להיות מצבים שבהם אדם בלתי מעורב הנמצא בקרבת הפרת סדר תמורה ייפגע.
7. בתקופה מתוחה ורוויית אירועים קשים לא תמיד ניתן לתעד את האירועים במלואם. יחד עם זאת, מהתיעוד שקיים במחוז ירושלים עולה כי בחלק מאירועים שפורטו במכתבייך התרחשו הפרות סדר חמורות שכללו יידוי אבנים, השלכת בקבוקי תבערה וירי זיקוקין לעבר הכוח המשטרתי או לעבר אזרחים – מצבים בהם, על פני הדברים, יש הצדקה אף לשימוש באמצעים חמורים יותר, לרבות ירי חי. השימוש שנעשה באירועים אלה בכדורי ספוג נעשה כצעד מידתי יותר ובמטרה למנוע את ההסלמה ואת תוצאותיה החמורות שעלולות להסתיים בהרוגים רבים.
8. אשר לטענה כי הפציעות שפורטו במכתבייך נגרמו כתוצאה מהשימוש בכדורי הספוג, כלל החומר הרפואי שצורף לפנייתך הועבר לבחינת הקרפייר המשטרתי ולא נמצא בסיס לטענה כאמור.
9. לצד האמור, אציין כי סוגיית השימוש בכדורי הספוג השחור נבחנה על ידי צוות מיוחד שהוקם למטרה זו בהנחיית מפכ"ל המשטרה. בעקבות דיוני הצוות, רועננו ההנחיות המקצועיות להפעלת הספוג וכן הושם דגש נוסף בהיבטי הפיקוח והבקרה על הפעלת הספוג באירועים השונים.
10. לסיום, אבקש להודות על פנייתך. משטרת ישראל, המתמודדת בימים אלה עם אירועים קשים ונדרשת לפעול בנחישות אך באחריות, מברכת על השיח החשוב ותעשה כל שביכולתה על מנת לשמור על ביטחון הציבור והסדר הציבורי במסגרת החוק.

בברכה,
 היים בלומנפלד / נצ"מ
 עוזר המפכ"ל

